

แผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ปี ๒๕๕๑

ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ มีการสัมมนาเครือข่ายองค์กรชุมชนระดับชาติ ณ ห้องประชุมพิทยพัฒน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อทำแผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ของภาคประชาชน ประจำปี ๒๕๕๑ การสัมมนาในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๔๕๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนชุมชนจากทุกภาค ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พอช. ในช่วงท้ายของการสัมมนารองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม (นางกานดา วัชรากัย) ได้ร่วมรับฟังแผนปฏิบัติการของภาคประชาชน และให้แนวทางในการสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชน

แผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ปี ๒๕๕๑

วิสัยทัศน์ ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง อยู่เย็นเป็นสุขและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์หลัก

การฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักและใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา

1. คนปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีชีวิตที่เน้นการพึ่งตนเองและพอเพียง
2. ชุมชนกำหนดอนาคต จัดการชุมชนและทรัพยากรได้
3. เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม เชื่อมโยงประเด็นงานต่างๆเข้าด้วยกัน
4. เกิดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานภาคต่าง ๆ
5. ครอบครัวอบอุ่น อยู่ดี กินดี ไม่มีหนี้สิน
6. สามารถรักษาคนให้อยู่ในท้องถิ่นคนที่ออกไปทำงานหรืออยู่ข้างนอกกลับคืนถิ่นฐานเดิม
7. วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและทุนทางสังคมถูกรื้อฟื้นกลับมาเป็นฐานในการดำเนินชีวิต คนมีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง
8. เกิดกระบวนการเรียนรู้และขยายผลสู่พื้นที่ข้างเคียง

ทิศทางการดำเนินงานของขบวนการองค์กรชุมชนในปี 2551

1. ใช้ขบวนการพัฒนาทุกประเด็นงานเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนพัฒนาองค์กรชุมชนในตำบล และใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนและกำกับดูแลการพัฒนาตามแผนงานของขบวนการองค์กรชุมชนใน ตำบลหรือเมือง
2. พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของขบวนการองค์กรชุมชนซึ่งเชื่อมโยงงานทุกประเด็นในระดับเมือง ตำบลและจังหวัด
3. พัฒนากองทุนสวัสดิการผู้นำชุมชนสนับสนุนการทำงานของผู้นำ
4. บูรณาการหรือเชื่อมโยงกองทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อให้องค์กรการเงินมีพลังในการแก้ปัญหาหนี้สินและปัญหาอื่น ๆ ของชุมชนมากยิ่งขึ้น พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรการเงินชุมชน
5. ใช้ตำบลและเมืองเป็นฐานในการปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นในทุกมิติ
6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรชุมชน เสริมสร้าง**ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการแบบโปร่งใส มีส่วนร่วม**ในองค์กรชุมชนและเครือข่ายทุกระดับ
7. พัฒนา**ตัวชี้วัดชุมชน**ในประเด็นงานและพื้นที่เพื่อเป็นเครื่องมือวัดความก้าวหน้าการพัฒนาของชุมชน
8. พัฒนาระบบ**ข้อมูล**ในเชิงประเด็นและพื้นที่(ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น)เพื่อสนับสนุนการทำงาน รวมทั้งการเชื่อมโยงฐานข้อมูลชุมชนกับฐานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. **ถอดความรู้**การทำงานฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้ไปยังเครือข่ายอื่น ๆ และสถาบันการศึกษา และพัฒนาขีดความสามารถของ **ศูนย์เรียนรู้**ทั่วประเทศให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเครื่องมือขยายผลการพัฒนาของชุมชน
10. พัฒนาระบบการติดตาม**ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม**ของขบวนการองค์กรชุมชนในระดับโครงการ ตำบล จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาคและประเด็นงานต่างๆ
11. พัฒนาผู้นำใหม่ขบวนการองค์กรชุมชนและยกระดับผู้นำเก่าให้มีบทบาทเชื่อมโยงองค์กรชุมชนกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
12. พัฒนาระบบการ**สื่อสารและสื่อชุมชน**เป็นเครื่องมือในการขยายผลการพัฒนาและสร้างจิตสำนึกที่ดีงามของสมาชิกชุมชน
13. เชื่อมโยงการทำงานและแผนยุทธศาสตร์ขบวนการองค์กรชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีต่างๆ

14. แผนปฏิบัติการของพื้นที่

① พื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานปี 2551

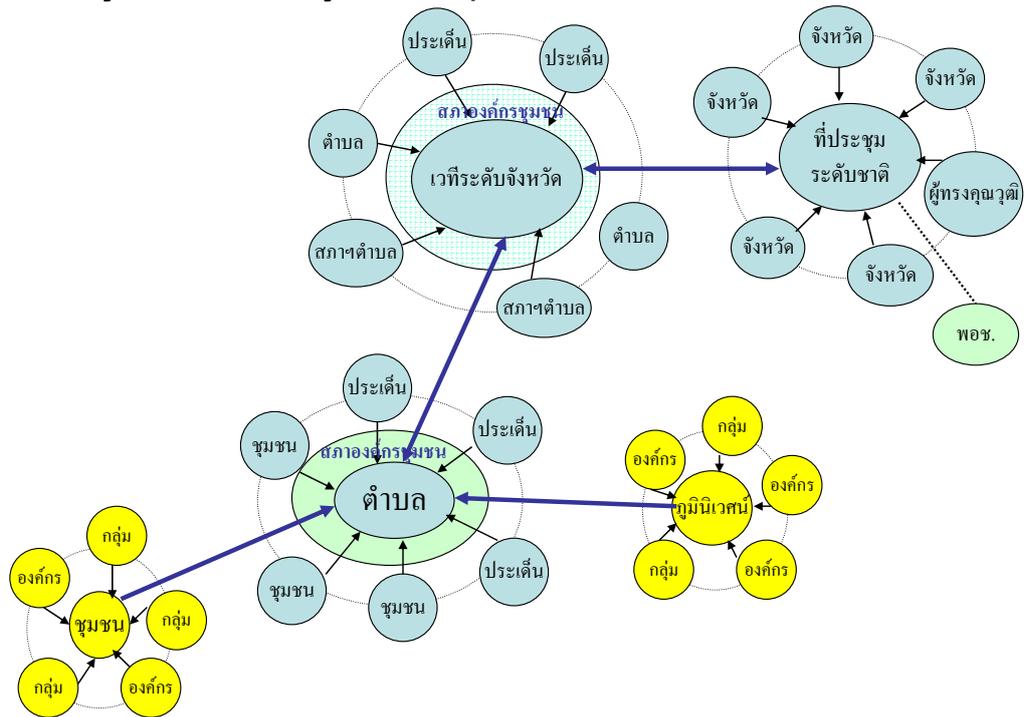
ประเด็นการพัฒนา	ภาค					รวม
	เหนือ	อีสาน	ใต้	กลางบน / ตะวันตก	กรุงเทพ/ ตะวันออก	
สวัสดิการชุมชน (ตำบล)	650	814	699	358	280	2,801
ทรัพยากร สวล. เกษตร (พื้นที่)	20	21	321	108	126	596
บ้านมั่นคง (ครัวเรือน)	2,500	4,100	2,000	4,200	12,900	25,700
ที่ดิน (พื้นที่)	20	104	427	74	85	710
สภาองค์กรชุมชน (ตำบล)	220	909	152	73	35	1,358
แผนชุมชน (หมู่บ้าน)	175	175	175	175		700
รับรองสถานภาพ (องค์กร)	4,300	10,000	3,000	4,500	4,600	26,400
องค์กรการเงิน (ตำบล)	37	125	140	85	196	583

② แผนการทำงานเชิงประเด็น

2.1 สภาองค์กรชุมชน

1. สร้างความเข้าใจและขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน โดยการพัฒนาสื่อและเครื่องมือสื่อสารสาธารณะ
2. ส่งเสริม/สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนตำบล โดยใช้งานพัฒนาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ และดำเนินงานควบคู่กับ **“สภาพัฒนาการเมือง”**
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีต่าง ๆ และเชื่อมโยงการขับเคลื่อนงาน **“สภาองค์กรชุมชน”** กับ **“สภาพัฒนาการเมือง”**
4. พัฒนาระบบข้อมูล จัดการความรู้ พัฒนาศูนย์เรียนรู้สภาองค์กรชุมชนโดยใช้พื้นที่รูปธรรมในการขยายผลและจัดทำทะเบียนกลาง
5. ติดตามประเมินผล พัฒนาตัวชี้วัด และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน **“สภาองค์กรชุมชน”** ระดับต่าง ๆ สู่สาธารณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การเชื่อมโยงรูปธรรมการทำงานสู่สภาองค์กรชุมชน

2.2 สวัสดิการชุมชน

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน

1. ส่งเสริมและพัฒนากลไกคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (ชาติ) คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดในการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงาน
2. พัฒนาระดับองค์ความรู้การพัฒนาสวัสดิการที่หลากหลายและศักยภาพพื้นที่ต้นแบบในการเผยแพร่ขยายผลทั้งในเชิงพื้นที่และนโยบาย
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาและขยายผลการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
4. พัฒนาระบบการติดตามการรายงานผลการดำเนินงาน งานข้อมูล ให้สามารถสนับสนุนการทำงานให้กับระบบสวัสดิการชุมชนทุกระดับ
5. ประสานและเชื่อมโยงแผนพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ให้เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนจังหวัด

แผนการพัฒนาศักยภาพชุมชนท้องถิ่น

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบสวัสดิการชุมชนโดยชุมชนเป็นหลักร่วมกับท้องถิ่น ครอบคลุม 3,000 ตำบลทั่วประเทศ
2. พัฒนาเครือข่ายของสังคมชุมชนให้เกิดการดูแลช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะกลุ่ม ผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กถูกทอดทิ้ง และคนพิการ
3. สนับสนุนการขยายผลการจัดสวัสดิการชุมชนสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น ป่าชุมชน การอนุรักษ์ลุ่มน้ำ ชายฝั่ง ที่ดินที่อยู่อาศัย วิสาหกิจชุมชน และสภาองค์กรชุมชน เป็นต้น
4. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนและขยายผลการพัฒนาขบวนสวัสดิการชุมชนทุกระดับ (ระดับ ตำบล/จังหวัด/ภาค/ชาติ)
5. พัฒนาชุดองค์ความรู้และสร้างพื้นที่ต้นแบบการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเพื่อการ เผยแพร่และขยายผล
6. สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงแผนพัฒนาศักยภาพชุมชนท้องถิ่นเป็นแผนหนึ่งของท้องถิ่น และแผนจังหวัดอย่างบูรณาการ
7. สนับสนุนการเชื่อมโยงขบวนการเรียนรู้และพัฒนาไปสู่สมัชชาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ระดับจังหวัดและชาติ
8. สนับสนุนให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันของขบวนผู้นำชุมชน (กองทุน สวัสดิการผู้นำ)
9. พัฒนารฐานข้อมูลพื้นที่สวัสดิการชุมชน /ผู้นำชุมชน

2.3 องค์กรการเงิน

1. สร้างความเข้มแข็งองค์กรการเงินระดับชุมชนและพัฒนายกระดับนำไปสู่การเป็น ศูนย์กลางการเงิน การคลังของชุมชน
2. พัฒนาคณะกรรมการและประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรชุมชน เป็นเครื่องมือการ พัฒนาชุมชน คุณจริยธรรมของสมาชิก
3. บูรณาการองค์กรการเงินรูปแบบต่างๆในชุมชนให้เกิดการทำงานเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย การเรียนรู้ทุกระดับ และช่วยแก้ปัญหาสมาชิก
4. พัฒนายกระดับองค์กรการเงินสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล

5. การเชื่อมโยงองค์การการเงินกับประเด็นงานอื่นๆ เช่น ทรัพยากร ที่ดิน เกษตร สวัสดิการ แผนชุมชน ศจพ.ปชช เป็นต้น

2.4 บ้านมั่นคง

แนวทางการดำเนินงาน

1. การพัฒนาระบบการออมทรัพย์และการสร้างกองทุนชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นกลไกการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การฟื้นฟูครอบครัว องค์การ กระบวนการออมทรัพย์ชุมชน และสนับสนุนการบูรณาการกองทุนสู่การจัดระบบ สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดบทเรียน องค์ความรู้ในการจัดการทุน
2. การพัฒนากลไกองค์กรชุมชนและท้องถิ่น การสร้างขบวนการพัฒนาโดยชุมชนแต่ละเมืองให้เป็นกลไกแนวราบพื้นฐานที่เข้มแข็ง สามารถหนุนเสริมงานพื้นที่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันทุกขั้นตอน เช่น การสำรวจข้อมูล การออมทรัพย์ การวางผัง การก่อสร้าง การตรวจสอบ การจัดสวัสดิการหรือการจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ แนวทางสำคัญในการพัฒนากลไกคือ
  - การสัมมนาค้นหาแกนนำและสร้างแกนนำเมือง
  - การจัดเวทีเรียนรู้ระหว่างเมืองเก่าและเมืองใหม่
  - การสร้างกลไกเชิงประเด็น เช่น ออมทรัพย์ สหกรณ์ สินเชื่อ การติดตาม
3. การสร้างและพัฒนาคณะกรรมการเมือง เพื่อเป็นกลไกการพัฒนาระหว่างเครือข่ายชุมชน องค์การท้องถิ่น ให้เป็นกลไกในการบริหารจัดการ วางแผน สนับสนุนช่วยเหลือการทำโครงการของทุกชุมชนในเมือง
4. การพัฒนากระบวนการออกแบบและก่อสร้างโดยชุมชน ด้านการออกแบบบ้าน ด้านงานสาธารณูปโภค ด้านการออกแบบผังชุมชน ด้านการประมาณราคา
5. งานที่ดินและกฎหมาย สนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยองค์กรชุมชนโดยการจัดเวทีเรียนรู้และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนการทำงาน การสร้างกลไกการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดอบรม สัมมนาความรู้เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยชุมชนเป็นแกนหลัก

แผนปฏิบัติการ

1. การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนในเมือง

- รวมกลุ่มผู้ที่เดือดร้อนลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาและจัดการด้วยตนเอง
- พัฒนาระบบข้อมูลชุมชนความเดือดร้อนและข้อมูลองค์กรชุมชนภายในเมือง
- สร้างและพัฒนาองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง(กลุ่ม / สหพันธ์) และ การจัดการทุนชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ ทำให้เกิดความโปร่งใส ความถูกต้อง
- สร้างศูนย์เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย(มหาวิทยาลัยบ้านมั่นคง) การบริหารงานก่อสร้าง ระบบบริหารจัดการสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้
- สร้างทีมงานระดับชุมชนและระดับเมือง และพัฒนาศักยภาพผู้นำ
- สร้างพัฒนากองทุนชุมชนใช้กองทุนเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงคนจน การสร้างสวัสดิการให้ครอบคลุมทั้งผู้นำและสมาชิก
- เชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนในเมือง รวมถึงการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับประเด็นงานอื่นๆขององค์กรชุมชนระดับจังหวัด
- การเชื่อมโยงการทำงานองค์กรชุมชนกับท้องถิ่น ภาคีหน่วยงานท้องถิ่น

2. การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนระดับภาค

- การจัดตั้งคณะทำงานที่อยู่อาศัยระดับเมืองให้ได้ทุกเมือง มีเป้าหมายเพื่อการสร้างกระบวนการพัฒนาคน แกนนำ สมาชิกในชุมชน
- พัฒนาแผนพัฒนาขบวนองค์กรระดับภาค ผลักดันระดับนโยบาย เช่น ที่ดิน เป็นต้น
- พัฒนากลไกการพิจารณา / กลั่นกรอง เรียนรู้ การบริหารระดับภาค
- การพัฒนาและยกระดับแกนนำเชิงยุทธศาสตร์ / ผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง
- เชื่อมโยงประเด็นงานเชิงพื้นที่/เชิงประเด็นงานพัฒนาตั้งแต่ระดับเมือง/จังหวัด/ภาค

3. การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนระดับชาติ

- ผลักดันการแก้ปัญหาเชิงนโยบายการแก้ปัญหาคนจนเมืองให้เป็นวาระแห่งชาติ
- ปฏิรูปการใช้ที่ดินรัฐเพื่อที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่มั่นคงให้กับองค์กรชุมชนคนจนทั่วประเทศ
- นโยบายการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยลงสู่องค์กรชุมชนคนจนเมือง ตามแนวทางชุมชนเป็นแกนหลัก

- การแก้ไขผ่อนปรนข้อกำหนด และ เสนอกฎหมาย ที่เอื้อประโยชน์การแก้ปัญหาคนจนเมือง

2.5 การแก้ไขปัญหาที่ดิน ที่ทำกิน

1. พัฒนาระบบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เดือดร้อน ชุมชน และข้อมูลที่ดินให้ชัดเจน ทั้งในส่วนของ การจัดทำข้อมูลประวัติชุมชน แผนที่ทำมือ แผนที่ 1:4000
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ไขปัญหาดินระหว่างพื้นที่ ในส่วนของพื้นที่นำร่องและขยายสู่พื้นที่อื่น
3. พัฒนาแกนนำในการแก้ไขปัญหาที่ดิน ได้แก่ พัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีความสามารถในการทำแผนที่ แกนนำในพื้นที่ในการประสานการแก้ไขปัญหาที่ดินประเภทต่าง ๆ
4. พัฒนาพื้นที่รูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่ดินครบวงจรทั้งในด้านการจัดทำข้อมูล การจัดการโครงการทำงาน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน การพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องจากการแก้ปัญหาที่ดิน
5. พัฒนากลไกการทำงานร่วมระหว่างแกนนำชุมชนกับหน่วยงาน โดยใช้กลไกที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์
6. เชื่อมโยงกระบวนการแก้ไขปัญหาดินกับงานพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน ฯลฯ
7. พัฒนาระบบกรรมสิทธิ์ร่วม (โฉนดชุมชน) หรือ การพัฒนาระบบการใช้ที่ดินร่วมกัน ถึงแม้จะเป็นที่ที่มีเอกสารรายบุคคล เพื่อให้เกิดการรักษาที่ดินได้อย่างยั่งยืนป้องกันการสูญเสียที่ดิน
8. การผลักดันการแก้ไขปัญหาดินเชิงนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยใช้กรณีรูปธรรมการแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่นำร่องสู่การสร้างระบบการแก้ไขปัญหาดินแนวใหม่

2.6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเกษตรกรรมยั่งยืน

1. ค้นหาและพัฒนาพื้นที่รูปธรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู สร้างสมดุลของทรัพยากรป่าชุมชน ลุ่มน้ำ ชายฝั่ง สิ่งแวดล้อม และ การปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตมาเป็นเกษตรกรรมยั่งยืน
  - การสร้างพื้นที่รูปธรรมโดยการเลือกพื้นที่ตามสภาพภูมินิเวศน์ จัดทำคู่มือในการสร้างพื้นที่รูปธรรม ส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่ ทำแผนการ

บริหารจัดการ พัฒนาผู้นำ และองค์กรที่ดำเนินกิจกรรม พี่นฟู บ่อกัน อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานพื้นที่รูปธรรมทุกพื้นที่

- **การพัฒนาพื้นที่รูปธรรม** โดยยกระดับพื้นที่รูปธรรมให้เป็นศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน พัฒนาการวิจัย – องค์ความรู้ ในการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรชุมชน เทียบเคียงผลทางเศรษฐกิจในมิติการจัดการทรัพยากรฯ และเชื่อมโยงการทำงานสู่เวทีสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล
2. **การจัดตั้งและพัฒนาคณะทำงานทั้งในระดับพื้นที่ และ ระดับภาค** ที่เื้อ้อำนวยต่อการสนับสนุนให้เกิดกลไกการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ และ นักวิชาการเพื่อจัดการความขัดแย้งด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ปรับทัศนคติและแนวคิดการทำงานร่วมกันโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง รวมทั้งบูรณาการแผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และ ภาคชุมชน
  3. **สนับสนุนให้เกิดขบวนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรม สิ่งแวดล้อม และเกษตรกรรม ยั่งยืน** โดยใช้ยุทธวิธีที่หลากหลาย และสอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติแบบองค์รวม และ ให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการพัฒนาอื่น ๆ ได้โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน
  4. **การพัฒนาจัดการข้อมูลและองค์ความรู้** สร้างระบบฐานข้อมูลรองรับการดำเนินงานของภาคประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมทั้งรณรงค์สร้างความเข้าใจ และให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณะ
  5. **การณีกกำลังและประสานความร่วมมือกับภาคระดับท้องถิ่น** ประสานการทำงาน และสนับสนุนทิศทางจากท้องถิ่นและท้องที่ ในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติการ
  6. **การติดตาม ประเมินผล และ รายงานผล** ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดการความรู้ เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานของเครือข่ายภาคประชาชน ตลอดจนจัดเก็บเป็นระบบฐานข้อมูลของขบวนการองค์กรชุมชนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และนำเสนอต่อระดับนโยบาย

2.7 แผนชุมชน

1. ขยายพื้นที่ศูนย์เรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่เป็นนวัตกรรม เป็นต้นแบบการเรียนรู้มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง และ มีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแกนนำเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค มีความพร้อมและสมัครใจทุกระดับให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณภาพ
3. ส่งเสริมการจัดการความรู้ การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะในลักษณะของการให้เพื่อขยายผลการเรียนรู้สู่ชุมชนอื่น
4. ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการจัดทำแผนชุมชนเชิงคุณภาพ เพื่อยกระดับเป็นแผนยุทธศาสตร์ภาคประชาชน
5. พัฒนาระบบการบริหารของภาคประชาชนให้ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี ความเข้าใจ และมีความพร้อม

2.8 สมัชชาองค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย

ทำหน้าที่ ในการเชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนประเด็นเชิงนโยบายสำคัญที่เป็นเรื่องร่วมของขบวนการองค์กรชุมชน

แผนปฏิบัติการ

1. แผนงานสร้างความเข้าใจสภาองค์กรชุมชน
  - พัฒนาแกนนำโดยแต่ละภาคสามารถกำหนดวิธีการที่เหมาะสมของแต่ละภาค
  - จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตัวอย่าง กลุ่มจังหวัดละ 1 ตำบล โดยดำเนินงานเช่น การถอดองค์ความรู้ การยกระดับแกนนำ การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้
2. แผนงานขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะที่ส่งผลกระทบ
  - คิดค้นประเด็นที่จะดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ภาคละ 1 ประเด็น
  - จัดเวทีร่วมระดับประเทศ
3. แผนงานสื่อ
  - การจัดทำสื่อเพื่อพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

- จัดทำสื่อเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะ

2.9 ผู้หญิง

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ด้านสังคม (ครอบครัวอยู่ดีมีสุข ภาย-ใจ, ชุมชนเอื้ออาทร)
- ด้านเศรษฐกิจ (การพึ่งพาตนเองอย่างพอเพียง)
- ด้านการเมือง (ให้ความรู้ด้านการเมือง กฎหมายและเห็นคุณค่าในการเข้าร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม)
- สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ (นโยบายที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน, การให้รู้สถานการณ์และการจัดการ)
- กองทุนสวัสดิการเครือข่ายผู้หญิงไทย (กำหนดข้อบังคับเงื่อนไข, ตั้งคณะกรรมการ, ระดมทุน, การออม) เสนอให้มีสวัสดิการผู้นำและสวัสดิการเครือข่ายผู้หญิง

2. แผนการพัฒนาเครือข่าย/องค์กรผู้หญิง

- การจัดระบบฐานข้อมูลผู้หญิงทุกระดับ
- เชื่อมโยงกลไกเครือข่ายการทำงานระดับพื้นที่(ตำบล)-จังหวัด-ภาค-ชาติและนานาชาติ
- การพัฒนาศักยภาพผู้นำ/แกนนำ และ คนรุ่นใหม่ทั้งหญิง ชาย
- เชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- สร้างระบบ/กลไกติดตามหนุนเสริมและประเมินผล
- ประสานงานร่วมกับภาคีความร่วมมือ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า

3. แผนการฟื้นฟู/อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนและท้องถิ่น

- การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในครอบครัว และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- การฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีและทุนทางสังคม

4. แผนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายทุกระดับ

- การส่งเสริมบทบาทผู้หญิงเข้าสู่สภาองค์กรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อกำหนดและจัดทำแผนการพัฒนาเชิงนโยบาย

- การเชื่อมประสานแผนภาคประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคีที่เกี่ยวข้อง (เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ)

5. แผนการประชาสัมพันธ์/การผลิตสื่อ

- การประชาสัมพันธ์งานด้านการพัฒนาผู้หญิงกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ
- การผลิตสื่อเกี่ยวกับผู้หญิง เช่น สิ่งพิมพ์ วีซีดี ดีวีดี วิทยุชุมชน ฯลฯ

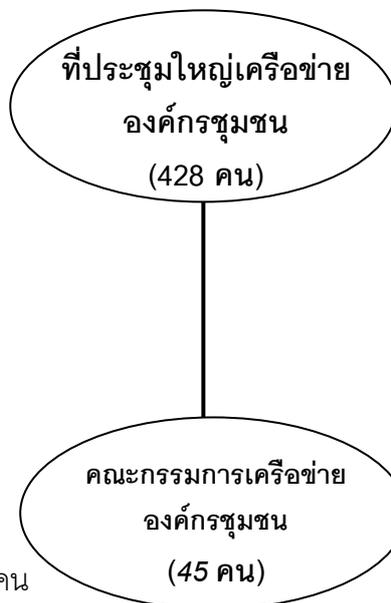
③ โครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน

องค์ประกอบ

- 1) ผู้แทนจังหวัดละ 5 คน
- 2) ผู้แทนประเด็นละ 5 คน (8 ประเด็น)
- 3) ผู้แทนหน่วยงานพัฒนา 8 คน

องค์ประกอบ

- 1) ผู้แทนพื้นที่ปฏิบัติการภาคละ 4 คน
- 2) ผู้แทนประเด็นละ 2 คน (ระดับชาติ)
- 3) ผู้แทนหน่วยงานพัฒนา 8 คน

บทบาทหน้าที่

- 1) ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ติดตามความก้าวหน้างานพัฒนาเชิงประเด็น
- 3) กำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงาน ขบวนการองค์กรชุมชนในแต่ละปี
- 4) รับรองแผนยุทธศาสตร์และกลไก ขบวนการองค์กรชุมชน

บทบาทหน้าที่

- 1) ปรึกษาหารือทิศทางงานขบวนการชุมชนทั้งระดับพื้นที่ และ ประเด็นพัฒนา
- 2) ประสานเชื่อมโยงขบวนการต่าง ๆ ทุกขบวนการ
- 3) ประสานงานนโยบายในประเด็นงานกลาง
- 4) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และภาคี
- 5) จัดระบบและจัดหาทรัพยากรสนับสนุน แผนงานตามยุทธศาสตร์

รายชื่อ “คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชน”

ภาค / ประเด็น	คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชน	
<i>พื้นที่ปฏิบัติการ</i>		
เหนือ	นางสุวรรณา นายสายพิน นายรุ่งสุริยา นายธนชัย	คำแสง คำฝอย เซียงซีระ ฟูเฟื่อง
อีสาน	นายธนาธร นายวิรัตน์ นายนิพนธ์ นายไพฑูรย์ นายสมบุญรณ์	พานทอง สุขกุล เศวตะดุล ป้องนรา สิงกิ่ง
กลางบน และ ตะวันตก	นางทิวาพร นายบุญยืน นายพงษ์จักร์ นายพรมมา	ศรวิระกุล วิเศษสมบัติ ออยู่โต สุวรรณศรี
กทม. ปริมณฑล และ ตะวันออก	นายเขาวลิต นางสุนตรา นายประภาส นายสงวนษ์	ภูมมี ภาคเจริญ แสงประดับ แสงวงนิล
ใต้	นางอารีญา นางนิเดาะ จสอ.สรรเสริญ นายยะโกะ	แก้วสามดวง อิตเตแล คำเหล็ก เบ็ญมะเซ็ง
<i>ประเด็นงานพัฒนา</i>		
บ้านมั่นคง	นายสมชาย นางมะลิอร	นาคเทียม คงแก่นท้าว
ที่ดิน	นายขนิษฐ นายนิवास	คงทอง โคตรจันทัก

ภาค / ประเด็น	คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชน	
ทรัพยากร สวด. และ เกษตร	นายจินดา นายทิสปาราโมทย์	บุญจันทร์ ปรีชากิ่ง
เศรษฐกิจและทุนชุมชน	นายพิพัฒน์ นายธงชัย	แก้วจิตคงทอง คำพาลักษณ์
สวัสดิการชุมชน	นายสุรพร นายสงกรานต์	ชัยชาญ สีปศิริพูลชัย
แผนชุมชน	นายเจษฎา นายสมคิด	มิ่งสมร สิริวัฒนากุล
<u>ยุทธศาสตร์งานพัฒนา</u>		
คณะกรรมการสถาบัน / ประธาน ร่วม ศจพ.ปชช.	นายสนอง นายสังคม นายอัมพร นายสุรินทร์ นางศิริวรรณ นายอดุลย์ นายแก้ว นางพันทิพย์	เนียมเหลี่ยม เจริญทรัพย์ ด้วงปาน กิจนิจชีว์ บุตรราช ยกคำจู่ สังข์ชู บุตรตาด
ผู้หญิง	นางแสงสภา นางมยุรี	สุทธิภาค เด็ดลอด
สอท.	นายวิรัตน์ นายสุรศักดิ์	พรมสอน ชอบผล
